

ANYANYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2006. január 28. 10:00 óra

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ügyelj a megfelelő időbeosztásra és a külalakra! Tollal dolgozz! A megoldásra összesen 45 perced van. Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

1. a) Ki az a költőnk, akinek a nevét a következő szöveg rejti?

a	
b	
c	

A falon függő képet ő fiatal korában festette.

.....

- b) Húzd alá, hogy miért lehet humoros a Vidor Miklós művéből való szöveg!

*„Szegény legény e vén cserény alatt,
elél evén szerény lepényhalat,
szeszély fején e szép keménykalap,
de félek én, mesém henyén halad,
s felén e rémlegény belém harap.”*

értelmetlen – nyelvtörő a szöveg – távoliak a rímek – meghökkentő a szójáték

- c) Alakítsd át az „**elél evén szerény lepényhalat**” mondatot úgy, ahogy a mindennapi beszédünkben mondanánk!

.....
.....

2. Fogalmazd meg egy-egy mondattal az alábbi szókapcsolatok, szólások jelentését!

a	
b	
c	
d	

- a) **eszi** magát –

.....

- b) **eszi** a fene valakiért –

.....

- c) Mit **eszik** rajta? –

.....

- d) **Eszi, nem eszi**, nem kap mást. –

.....

3. Olvasd el figyelmesen a következő szöveget, amely a Pesti Hírmondóban jelent meg az 1800-as években!

a	
b	
c	
d	
e	

Az asztalnál illő viseletről

Kétszeresen jól **étkezik** az ember, ha a társaság finom modorral bír, s a házigazda műveltséget, szívességet s derűtséget tanúsít. Ha alkalomhoz illően vagyunk öltözve, nem feszélyezzük magunkat. Vidor arccal, élénk kedvvel járuljunk az asztalhoz; legyünk beszédesek, anélkül, hogy fecsegőkké válnánk, s igyekezzünk, hogy beszédünk általános érdekű tárgy körül **forgolódjék**. De ne üljünk le először, hanem csak miután a legelőkelőbb vagy a háziasszony vagy szomszédnőnk leültek. Ne értessük ujjunkat az ételhez. A kanalat használat után a tányéron hagyjuk, anélkül, hogy előbb lenyalnók. Sőt késsel és nem kanállal, még kevésbé pedig ujjainkkal kell venni. Ne mutassuk ki semmi által, hogy ez vagy amaz étel kedvencünk. Mindamellet nem kell túlságosan szerénykedni, mert az illem nem kívánja tőlünk, hogy éhezünk és szomjazunk. Mindig csak egy darabot szeljünk le, mert az egész adagnak felszelése kevés ízlésre mutat. Úgyszintén az illem ellen véténénk, ha az asztal fölött hajunk vagy ruházatunk rendezésével foglalkoznánk, vagy hangosan tüszentenénk, köhögnénk, fejünkkel valakinek tányérja fölé hajolnánk, kenyeret aprítanánk a levesbe, a tányért kenyérral tisztogatnók, süteményt tennénk a zsebünkbe. Továbbá, igen illetlen villával fogat piszkálni, sőt saját fogpiszkáló használata sem ajánlatos, de ha már használjuk, minél észrevétlenebbül kell azt tenni. Ha valamely ételt rág az ember, **betett szájjal** tegye azt. Nem szabad a levest **szörpölni**. Szilva- és cseresznyemagot s apró csontot sohase szabad az asztalra helyezni, mindig a tányér szélére kell azt tenni, mégpedig mindig villa **segélyével**, sohase kézzel.

Értelmezd a szöveg alapján a következő kifejezéseket, illetve mondatot, majd írd át a mai nyelvhasználatnak megfelelően!

a) „illő **viseletről**”:

b) „a levest **szörpölni**”:

c) „**betett szájjal**”:

d) „villa **segélyével**”:

e) „S igyekezzünk, hogy beszédünk általános érdekű tárgy körül **forgolódjék**.”:

.....

4. a) Írj három rokon értelmű szót az **étkezik** igéhez!

.....

b) Húzd alá az idézet **szimbolikus** jelentését!

„...**mélyéről párolog a bögre,**
ha kis családját eteti”

nagyon forró az étel – kevés van benne – szegények – edényben gőzölög az étel

c) Fogalmazd meg egy mondatban, hogy milyen a **válogató**s ember!

.....

.....

a	
b	
c	

5. a) Húzd alá, hogy milyen hangulatot közvetít az alábbi szöveg!

*„Ha kerülsz, ne kerülj messze,
köténykéd lennék, ne tépj össze,
dalocskád lennék, ne hallgass el,
kenyérkéd lennék, ne taposs el.”*

meghitt – közömbös – bizalmaskodó – ünnepélyes – udvarias

b) Húzd alá, hogy milyen költői eszközökkel fejezi ki az általa jelzett hangulatot a költő!

hasonlat – költői jelzők – megszemélyesítés – kicsinyítés – fokozás

a	
b	

6. a) Mi a kapcsolat az alábbi képvers címe és a szöveg képi megjelenítése között?

a	
b	
c	

.....

EGÉSZSÉGEDRE!

*ha hóval hullna is ruhád
kimájusítanád szobámat
mert te magad vagy a virág*

s

n

i

n

c

s

karcsúbb tenálad

- b) A versbeli utalás mellett mivel szemlélteti még a költő a műben szereplő lány karcsúságát?

.....

- c) Írd le, hogy mit jelent a versben az a kifejezés, hogy: „**kimájusítanád szobámat**”!

.....

7. Fejtsd meg, hogy melyik fogalomról olvasol a bekeretezett szövegben!

a	
b	
c	

- a) Írd ide!

Étkezéskor egy-egy személy étkezéséhez szükséges tányérok, poharak, különböző evőeszközök stb. összessége az asztalon.

- b-c) A fenti példához hasonlóan fogalmazd meg, hogy mi az **étlap**!

.....

.....

.....

10. Válassz az A), B), C) témák közül kettőt, és alkoss három-négy mondatos szövegeket!

Írj **köszöntőt** ...

A) ... anyák napja alkalmából *vagy* édesanyádnak születésnapjára!

Drága

.....

B) ... egy szilveszteri összejövetelre a barátaidnak!

Helló,

.....

C) ... az Arany Katedra-díjjal kitüntetett tanárodnak az osztály nevében!

Tisztelt

.....

Végül írf egy-két mondatos SMS-t, **rövid üzenetet** haza, hogy miként érezted magad a feladatlap megírása alatt és most, hogy a végére értél!

.....

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	
j	
k	
l	
m	